

MTA TK Gyerekesély-kutató Csoport

TÁMOP 5.2.1-11/1

Baktalórántházai kistérség

A kistérségben élő gyermekek, fiatalok és családjaik helyzetének, igényeinek és szükségleteinek felmérése 2011.

**MTA TK
Budapest
2011.**

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

1. A helyzetfelmérés módszerei

Az adatfelvételt a kistérségben élő gyermekes családok reprezentatív mintáján készítettük el 2011 július 1-5. között¹. A mintaválasztás első lépcsőjében a kistérség 19 településéből kiválasztottunk 7-et (Baktalórántháza, Berkesz, Nyírfákó, Nyírkarász, Nyírkércs, Nyírtass, Ramocsaháza), amelyek reprezentálják a kistérség egészét (a helyzetfelmérés elkészítésekor megismételtük a kistérségben 2009-ben készített kutatás mintavételi technikáját, így adataink összevethetőek egy két évvel korábbi helyzetképpel is).

A vizsgálati minta

A népesség nyilvántartás adataiból település és gyerekszám szerinti rétegzett mintát választottunk. Mivel a gyermekes háztartások nagy része a kistérségi központban él, ezért a mintaválasztás során, Baktalórántházán 20%-os a községekben 35%-os merítéssel dolgoztunk, amiből súlyozással egy 35%-os reprezentatív mintát alakítottunk ki az adatok elemzéséhez.

1. tábla: A kistérség vizsgált településein élő gyermekes háztartások száma összesen és a vizsgálati mintában (db)

település	populáció				minta			
	egy gyerekes	két háztartások	több	össz	egy gyerekes	két háztartások	több	össz
Baktalórántháza	177	137	147	461	62	48	52	162
Berkesz	44	23	19	86	15	8	7	30
Nyírfákó	48	27	19	94	17	9	7	33
Nyírkarász	103	89	64	256	36	31	22	89
Nyírkércs	46	43	12	101	16	15	4	35
Nyírtass	122	79	54	255	43	28	19	90
Ramocsaháza	77	58	41	176	27	20	14	61
összesen	617	456	356	1429	216	159	125	500

¹ Az adatfelvételt a Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszéke készítette.

A kutatás kérdőíve

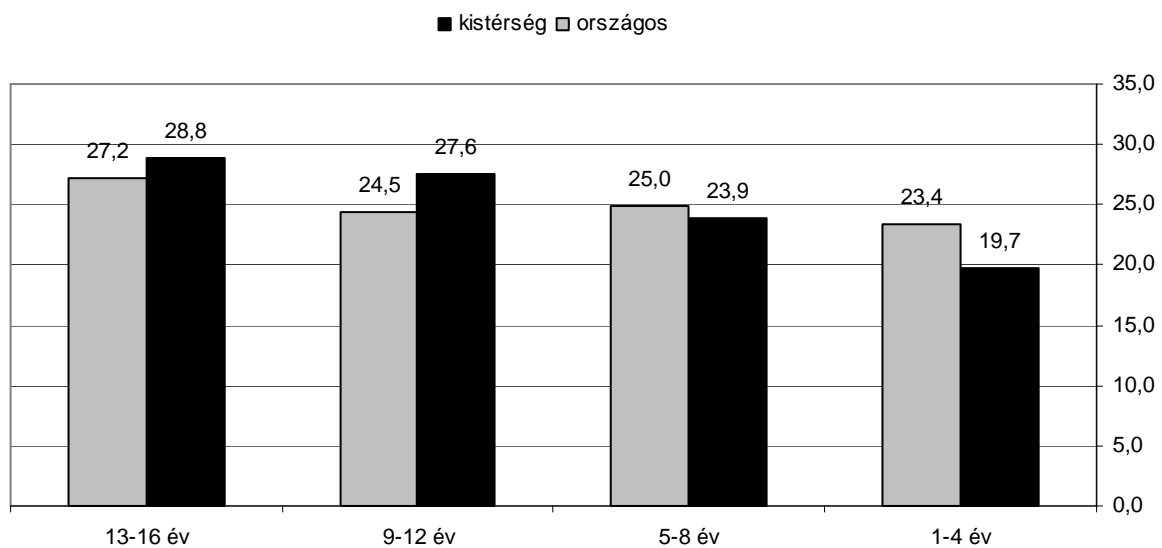
Az adatfelvétel során a mintába került családokban egy háztartási kérdőív alapján információkat gyűjtöttünk a háztartásban élő személyek neméről, életkoráról, iskolázottságáról, gazdasági aktivitásáról, a család szerkezetéről, jövedelmi viszonyaikról, segélyekhez, támogatásokhoz való hozzáférésükről, lakáshelyzetükről, esetleges díjhátralékaikról, ezen kívül a háztartásban élő minden gyermekről – mintegy 900 gyermekről – külön kérdőívet vettünk fel (óvodai, iskolai jellemzők, számítógép használat, gyermek-szükségletek kielégítettsége). A használt kérdőíveket az 1. sz. mellékletben közöljük.

A kutatás kérdőívei csaknem teljes egészében megegyeztek egy egy évvel korábban készült kutatás kérdőívével, amely a gyermekes háztartások országos reprezentatív mintáján került felvételre, így a kistérségre jellemző adatokat össze tudtuk hasonlítani az országos helyzettel (TÁRKI Gyerekmonitor 2010.).

2. Demográfiai jellemzők

A gyermekek életkori megoszlása a kistérségben – az országos trendnél is erőteljesebb – csökkenést mutat (az elemzésből kihagytuk a 2011-ben született gyermekeket, hiszen az adatfelvétel 2011 közepén készült). „Csökkenő gyermek- és csökkenő településlétszám, ez azért mindent elárul. Mikor ide kerültem 25 évvel ezelőtt 1051-en laktak itt, ma 826 ha jól tudom.” (község, iskolaigazgató)

1. ábra: A kistérségben élő gyermekek életkori eloszlása (%)

Ez a kedvezőtlen demográfiai tendencia a kistérség intézményeinek fennmaradása szempontjából is negatív következményekkel járhat. „Egyre kevesebb a születések száma, egyre kevesebb a várandós. Itt összesen van egy várandósom, öt lakik a másik településen – ebből el fog költözni kettő. (...). Aki teheti – és jól teszi – elköltözik. Nem tudjuk milyen jövő vár itt ránk és én nagyon félek attól, hogy ha a gondozottak létszáma lecsökken, akkor lehet, hogy nem is lesz önálló védőnői szolgálat.” (község, védőnő) „(Iskola)társulás van már most is egy tagintézménnyel. Kevés volt gyereklétszám – és anyagi gondok miatt is – ők jöttek hozzánk.” (város, gyermekvédelmi felelős)

A csökkenő gyermekszám – főként a legfiatalabb korosztály létszámát tekintve – a községekben és a roma családok körében is jellemző. A kistérségben a roma gyermekek aránya 46%, ami háromszorosa az országos gyakoriságnak (16%).

„Ramocsaházán van például 11 tanköteles korú gyerek, abból 7 roma. Baktán is a 46 gyerekből 31. Ez probléma, erről ugyan nem nagyon beszélnek, de előbb utóbb majd kell, mert a gyerekutánpótlást az elmúlt 5-10 évben szinte csak a roma kisebbség tudta produkálni.” (község, iskolaigazgató) „a lakosság összetételében elég jelentős számban megjelent a roma lakosság, nem a felnőttek, hanem a gyerekek körében. Ott jellemző a családokban a három, a négy, a hat gyermek” (város, pedagógus) „(A cigányság létszáma) folyamatosan nő. A népesség létszám-növekedésének a háttérében a cigány populáción belüli erőteljes gyarapodás áll – különben Bakta létszáma is csökkenne. Az iskolákban, első osztályokban 70-80%-os a cigánygyerekek száma.” (város, szociális intézmény vezetője)

Miközben a kistérségben élő szakemberek legnagyobb része a roma gyerekek arányának növekedéséről számol be, adataink szerint ez a tendencia az elmúlt években megfordult (ez a jelenség országosan is tapasztalható)².

2. tábla: A roma gyermekek aránya korcsoportonként (%)

	roma	nem roma	összesen
0-2 évesek	28,9	71,1	100,0
3-5 évesek	32,7	67,3	100,0
6-9 évesek	28,6	71,4	100,0
10-13 évesek	28,2	71,8	100,0
14-17 évesek	22,2	77,8	100,0
kistérség (0-17 évesek)	27,6	72,4	100,0
országos (0-17 évesek)	15,8	84,2	100,0

A családok gyerekszám és a háztartás összetétele szerinti megoszlását vizsgálva látható, hogy a kistérségben a 3 és több gyermekes családok aránya lényegesen magasabb az országosan jellemzőnél.

² A gyermekek kisebbségi hovatartozását a kérdezettek önbesorolása alapján határoztuk meg. A kistérségen belül – feltehetően a migráció következményeként – eltérnek a tendenciák településtípus szerint. Míg a községekben a roma gyermekek aránya csökkenni kezdett, addig Baktalórántházán enyhe növekedést regisztráltunk – a legfiatalabb korosztályban a roma gyerekek aránya adataink szerint mintegy 60%.

3. tábla: A gyermekes családok családtípus szerinti megoszlása (%)

	kistérség	országos
pár 1 gyerekkel	14,2	24,6
pár 2 gyerekkel	30,3	31,5
pár 3 és több gyerekkel	30,1	18,4
egy szülő 1 gyerekkel	2,6	5,7
egy szülő több gyerekkel	8,3	7,8
több generációs háztartás	14,1	10,1
egyéb	0,4	1,9
összesen	100	100
n =	454	1069

3. Foglalkoztatottság

Vitathatatlan, hogy a kistérség legnagyobb problémája a nagy arányú munkanélküliség, illetve a foglalkoztatottság alacsony szintje. A rendszerváltáskor összeomló munkaerőpiac az elmúlt évek gazdasági válságának hatására még kevésbé kínál elhelyezkedési lehetőségeket az itt élők számára. A foglalkoztatási lehetőségek az elmúlt egy évben is drámai romlást mutattak. A kistérségben a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (ahol tehát egyetlen családtagnak sincs rendszeres kereső munkája) ma már 32% (ez az országosan jellemző – szintén igen magas – értéknek csaknem kétszerese)³.

4. tábla: A gyermekes családokban élő aktív korúak gazdasági aktivitása (%)

	kistérség		országos
	2010.	2011.	2010.
aktív	48,5	44,1	51,9
munkanélküli	6,6	10,7	10,1
gyes	10,8	11,7	12,2
nyugdíj	5,9	6,4	4,4
eltartott	28,1	27,1	21,4
összesen	100,0	100,0	100
n =	1400	1443	2615
munkanélküliségi ráta	12,0	19,5	16,3
foglalkoztatottsági ráta	48,5	44,1	51,9

Ebben az évben a magas munkanélküliség enyhítését szolgáló közfoglalkoztatás lehetőségei is erőteljesen beszűkültek. *„Tíz embert kaptunk közcélú foglalkoztatásra – azelőtt volt legalább 30-40. Ez a 4 órás munka, ez semmit sem javít, esetleg annyit, hogy eljárnak dolgozni, meg van valami kapcsolatuk a külvilággal. (...) A közmunka nagyon komoly megszorítással végülis az éhen halástól talán megmenti az embereket, a családokat, de a bérpótló juttatás az nem.”* (város, szociális intézmény vezetője) *„Én nagyon örültem, hogy ennyi ember kapott munkát tavaly, de ez egy kapun belüli munkanélküliséget idézett elő, mert ennyi emberre nincs*

³ Ha a közmunkásokat is foglalkoztatottnak tekintjük akkor ennél lényegesen alacsonyabb (18%) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. Ez a foglalkoztatási forma azonban csak néhány hónapnyi munkalehetőséget jelent az érintetteknek.

szükség településszinten. Most pedig nagyon kevés a közcélú foglalkoztatási lehetőség, és az emberek napi szinten járnak az önkormányzathoz.” (város, szociális munkás)

A munkalehetőségek hiánya mellett az elhelyezkedést jelentősen nehezíti az itt élők alacsony iskolázottsága: a gyermekes családokban élő felnőttek 39%-a (a háztartásfők 33%-a) legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

5. tábla: A gyermekes családokban élő háztartásfők legmagasabb iskolai végzettsége (%)

	kistérség	országos
0-7 osztály	3,4	2,6
8 általános	29,8	12,6
szakma	47,4	37,8
érettségi	15,2	31,0
felsőfok	4,3	15,8
összesen	100,0	100,0
n =	501	1079

4. Anyagi helyzet

Az alacsony foglalkoztatottság következtében a kistérségben élő gyermekes családok jövedelmének átlagos értéke az gyermeket nevelő családok országos jövedelemátlagának átlag 88%-a. Az alacsonyabb átlagos jövedelem a szegénységi ráta növekedésével is együtt jár: a kistérségben a 0-17 éves gyermekek 52%-a szegénységben él⁴ (a gyermekszegénység mértéke országosan 22%).

6. tábla: A szegénységben élő gyermekek aránya a 0-17 éves korosztályban (%)

	országos	kistérség	
	2009	2011	2009
medián 60%-a alatt (OECD1)	30,4	60,1	43,5
medián 60%-a alatt (OECD2)	21,9	51,9	36,9

A szegénység esélye a legnagyobb a foglalkoztatott nélküli háztartásokban (81%), a romák között (78%), a sokgyermekes családokban (71%) valamint ott ahol egy szülő neveli a gyermekeket (68%). A család anyagi helyzetének megítélése, illetve a háztartások jövőbeni várakozásai az anyagi helyzet tekintetében meglehetősen pesszimisták: most a kérdezettek háromnegyede szegénynek tartja magát, miközben a 3 évvel ezelőtti helyzetüket ennél jobbnak ítélik meg (válaszaik szerint akkor csak 52%-uk volt szegény). A családok 20%-a reménykedik javulásában, 54%-uk viszont úgy gondolja, hogy helyzetük romlani fog a következő évben.

7. tábla: A gyermekes háztartások jövedelmének összetétele a háztartás tagjainak munkaerőpiaci helyzete* szerint (%)

	elsődleges munkaerőpiac	alternatív munkaerőpiac	foglalkoztatott nélküli	együtt
rendszeres munka	67	0	0	52
nem rendszeres munka	3	39	7	8
GYES, nyugdíj	13	18	41	17
családi pótlék	13	31	34	17
segélyek	3	11	16	5
egyéb jövedelem	1	1	2	1
összesen	100	100	100	100
100% = (Ft/hó)	195 900	119 500	103 900	167 391
háztartások száma	326	84	89	499

* elsődleges munkaerőpiac: a háztartásban legalább egy személynek rendszeres bejelentett munkája van, illetve vállalkozó / alternatív munkaerőpiac: a háztartásban nincs alkalmazott vagy vállalkozó, de legalább egy fő végez alkalmi- vagy közmunkát / foglalkoztatott nélküli: a családban senkinek sincs munkajövedelme

⁴ Az OECD2 skála szerint számított ekvivalens jövedelem mediánjának 60%-ánál alacsonyabb jövedelemből él.

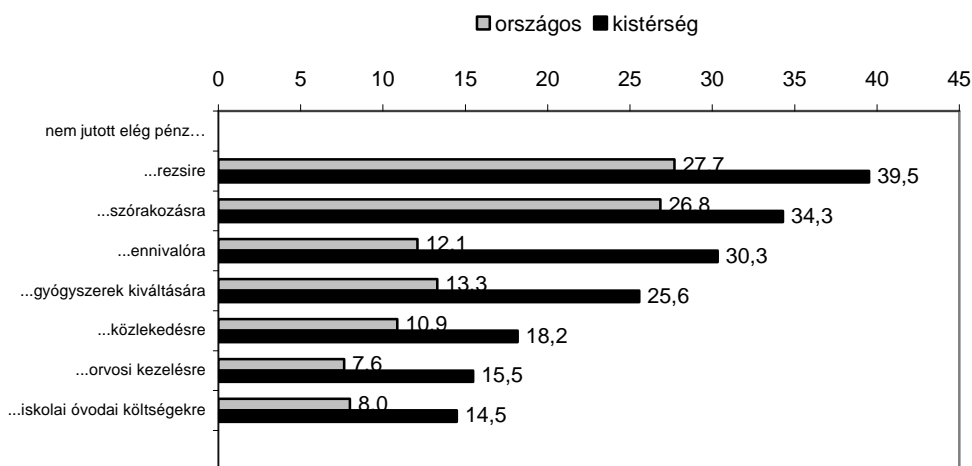
Azokban a családokban, ahol van foglalkoztatott felnőtt az átlagos havi jövedelem nagysága kétszer olyan nagy, mint a foglalkoztatott nélküli háztartásokban. Az elhelyezkedni nem tudó, alkalmi- illetve közmunkát végző családok esetében azonban az elérhető átlagos jövedelem alig magasabb, mint ott, ahol a család csak transzfer jövedelmekből él.

A foglalkoztatott nélküli családok jövedelmei elsősorban a családtámogatási rendszerből (GYES, családi pótlék) illetve nyugdíjából (nyugdíj, árvaellátás) tevődnek össze – a segélyek súlya esetükben sem jelentős.

A segélyek közül legtöbbször rendszeres gyermekvédelmi támogatásban (60%), bérpótló juttatásban illetve lakhatási támogatásban (46%) részesülnek⁵. A pénzügyi ellátások közül az egészségi állapottal kapcsolatos támogatások (fogyatékosági támogatás, ápolási díj) ennél jóval kevesebb embert érintenek (a családok 6 ill. 7%). Elutasításról legnagyobb arányban a rendkívüli segély illetve a lakhatási támogatás esetében számolnak be a családok.

A természetbeni ellátások közül legtöbbször (a családok 60%-a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek (ingyenes étkezés, tankönyv). Élelmiszert illetve tüzelőt a családok fele kapott az elmúlt évben, közgyógyellátásban 26%-uk részesült. Szociális szolgáltatásokhoz ennél jelentősen kevesebben jutottak hozzá: a családsegítő illetve a gyermekjóléti szolgálat segítségét a kérdeztettek 12%-a vett igénybe, fogyatékosokat támogató szolgálathoz, illetve adósságkezeléshez gyakorlatilag senki sem jutott hozzá a családok közül.

2. ábra: A háztartások néhány alapvető szükségletének kielégítettsége (%)

⁵ A segélyekhez való hozzáférés vizsgálatát megnehezíti, hogy a (tartósan) munka nélkül lévők ellátási formái az elmúlt években folyamatosan változtak: az álláskeresői járadék, a bérpótló juttatás, a rendszeres szociális segély (vagy a ma már nem létező jövedelempótló, vagy rendelkezésre állási támogatás stb.) az érintettek számára nem elkülönülő segélyeket jelöl. A bérpótló juttatás – amiben a kérdeztettek közül sokan részesülnek – szinte a legkevésbé ismert segélyezési forma, erről a válaszadók jelentős számban gondolják, hogy ők rendszeres szociális segélyt – vagy munkanélkülit, RÁT-ot stb. – kapnak, hiszen ezek voltak a korábbi elnevezései a mostanéhoz hasonló ellátásuknak

A gyermekes családok nagy hányadát érintő szegénység a szükségletek kielégítlenségének mértékében is megragadható. Figyelemfelhívó, hogy a megkérdezett családok csaknem egyharmadában (30%) az élelem megvásárlása is gyakran okoz gondot – ez a probléma országosan a családok egy tizedében jelentkezik (2. ábra). A családok több mint 80%-a számolt be hóvégi pénzzavarról, valamennyi megtakarítása pedig csak a háztartások 15%-ának van.

A lakásfenntartás költségei évek óta – és országosan – a legnagyobb terhet jelentik a háztartások költségvetésében, a kistérségben a gyermekes háztartások 40%-ának a rezszi kifizetésére már nem jut elegendő pénze.

5. Lakáshelyzet

A bérlakások aránya Magyarországon igen alacsony, a gyermeket nevelő családoknak országosan 93%-a saját tulajdonú lakásban él. A kistérségben ez az arány még magasabb (98%). A lakások minősége átlagosan nem marad el jelentősen a magyarországi átlagtól, az úgynevezett szubstandard lakások aránya itt alacsonyabb (8%), mint ami a gyerekes családok körében országosan jellemző (12%). A lakások átlagos minőségi mutatói mellett a lakások zsúfoltsága jelentősen nagyobb, mint az ország más területein.

8. tábla: A gyerekes háztartások lakásainak főbb jellemzői (az összes lakás %-ában)

	országos	kistérség
bérlakás	7,4	2,0
nincs vezetékes víz	2,8	3,8
nincs WC	3,0	4,4
nincs fürdőszoba	3,2	4,0
zsúfolt lakás (>2 fő/szoba)	12,3	18,2

A háztartások romló anyagi helyzetének következtében az eladósodás is egyre több családot fenyeget. A kistérségben élő családok körében az adósságok mértéke jelentősen meghaladja az országosan jellemző szintet elsősorban a közüzemi díjtartozások területén, ennek következtében a családok 10%-ánál a villanyt, 4%-uknál a vízszolgáltatást már kapcsolták ki az elmúlt években. A megkérdezettek 15%-a érzi úgy, hogy – az eladósodás következtében – elveszthetik a jelenlegi lakásukat.

9. tábla: Eladósodás mértéke a gyerekes háztartások között (%)

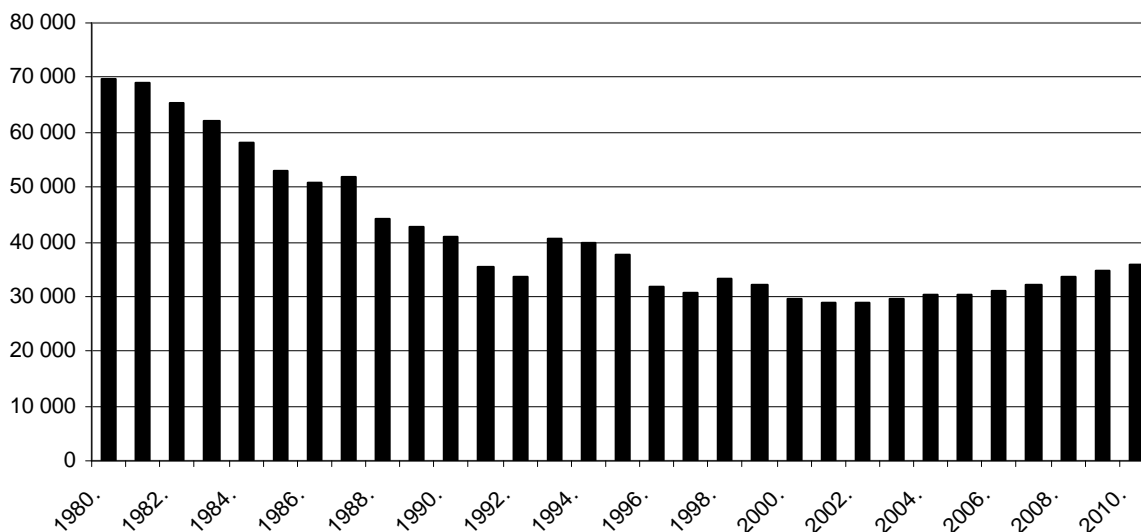
	országos	kistérség	
	2009	2011	2009
villanyszámla	14,7	24,3	15,5
víz-, csatornaszámla	9,1	17,9	13,1
gázszámla	9,4	12,3	8,6
lakbér, közös költség	7,5	1,4	
egyéb rezsiköltség	4,6	6,4	
lakáshitel, áruhitel	9,3	12,9	
tartozás családnak, ismerősnek	9,9	12,2	
bolti tartozás	4,8	6,0	
egyéb adósság	0,7	3,2	

A lakásvesztés veszélyét elsősorban azok érzik, akik lakáshiteleik törlesztőrészeit nem képesek fizetni (a gyermekes családok 13%-a). A lakáshitel elmaradással rendelkező családok kétharmada tart attól, hogy elveszítheti jelenlegi lakását. A hátralékos családok tartozásai átlagosan 1 millió forintra rúgnak, miközben lakásaik piaci értéke nem éri el a 4 millió forintot. A bérlakások hiánya valamint a kistérségi ingatlanárak komoly veszélyt jelentenek e családok számára – a következő években jelentősen nőhet azoknak a gyermekeknek a száma, akik szélsőségesen rossz lakáskörülmények között nevelkednek majd.

6. Oktatás, nevelés

A 3 évnél fiatalabb gyermekek bölcsődei elhelyezésének lehetőségei a 80-as évek eleje óta folyamatosan csökkennek, 2010-ben Magyarországon 35.782 bölcsődei férőhely állt rendelkezésre, ami a megfelelő korú gyermekek 12%-ának napközbeni ellátására volt elegendő (az EU tagországokban 2010-re a háromévesnél fiatalabb gyermekek legalább 33%-a számára kellene biztosítani napközbeni ellátási lehetőséget). A kistérségben adataink szerint a 0-2 éves gyermekek 1%-a jár bölcsődébe.

3. ábra: A bölcsődei férőhelyek számának alakulása Magyarországon 1980-2010 között

Forrás: KSH STADAT

Az óvodába járás lehetőségei ennél jelentősen jobbak. Országosan a 3-5 éves korosztály 87%-a jár óvodába, a kistérségben ennél valamivel alacsonyabb arányt regisztráltunk (75%). Mivel azonban adatfelvételünk nyáron készült, ebben a számban nem szerepelnek azok a 3 évesek, akik szeptembertől kezdik majd az óvodát. Valamivel jobb közelítést kapunk, ha retrospektív adatainkat elemezzük: itt a szülő arról nyilatkozik, hogy gyermeke hány éves korban kezdett óvodába járni.

10. tábla: Az óvodakezdés életkora a 3-17 éves gyermekek között (%)

	országos	kistérség
3 évesen	79,2	71,8
4 évesen	12,9	17,9
5 évesen	4,3	4,6
6-7 évesen	1,2	1,2
nem jár(t) óvodába	2,4	4,5
összesen	100,0	100,0

A késői óvodába kerülés okai között feltehetően nem a férőhelyhiány játszik szerepet, a megkérdezett szülőknek csupán 1,3%-a nyilatkozott úgy, hogy gyermeke óvodai felvételét elutasították.

A gyermekek iskolakezdésének életkora országosan egyre későbbre tolódik, 1990-ben a 7 évesen iskolába kerülő gyerekek aránya még kb. tíz százalék volt, 2000-re meghaladta a harminc százalékot - mára arányuk (adataink szerint) meghaladja az ötven százalékot. A késői iskolakezdés – főként a tankötelezettség életkorának csökkentése mellett rontja az általános iskola befejezésének esélyeit a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. Ezért érdemel különös figyelmet az, hogy a késői iskolakezdés a kistérségben az országos átlag felett van: a 7 évesen és később iskolába kerülő gyerekek aránya itt 62%. A 7 évesen és később iskolába kerülő gyerekek 9,8%-a iskolaéretlenség, 3,7%-uk betegség miatt marad tovább az óvodában – mindkét ok előfordulása jelentősen magasabb az országos arányoknál. A gyógypedagógiai oktatásba került tanulók aránya a kistérségben meghaladja az országos átlagot, ezzel együtt az általános iskolai évismétlések száma is igen magas.

11. tábla: Iskolai kudarcok előfordulása az iskolás gyermekek között (%)

	országos	kistérség
Kisegítő, felzárkóztató osztályba járt	3,6	6,4
Magántanuló volt	1,3	0,2
Ismételt évet az általános iskolában	5,1	8,3
összes iskolás gyerek	100,0	100,0

A kistérség általános iskoláival az itt élő szülők elégedetlenebbek bizonyulnak az országos átlagnál. A gyerekközösségben az agresszivitás, az alkohol- és drogproblémák előfordulása jóval több szülő szerint okoz nehézségeket, mint azt az országos adatfelvételben tapasztaltuk.

A pedagógusokkal elégedetlen szülők aránya az országosan tapasztaltak kétszerese, sok szülő fogalmazza meg, hogy nem számít / nem számíthat a pedagógusok tanácsaira gyermekével kapcsolatban. Érdeemes felfigyelnünk arra is, hogy itt – a gyerekesély program más kistérségeihez képest is –, erőteljes a szegregáló szülői attitűd: a megkérdezettek csaknem negyede ellenzi, hogy a roma és nem roma diákok egy iskolába járjanak (országosan az intoleráns szülők aránya ennek csupán a fele – 11%)

12. tábla: Az iskolával kapcsolatos negatív szülői vélemények előfordulása (%)

	országos	kistérség
nem jók a pedagógusok	7,4	15,7
nem számíthatnak a pedagógus tanácsaira	4,3	9,6
sok az erőszakos, verekedő gyerek	21,6	51,5
drog, alkoholizmus a gyerekek között	7,2	13,6
nem jó, ha a cigány és nem cigány gyerekek egy osztályba járnak	11,2	22,2

Miközben a szelekció, a szegregáció, az iskolai kudarcok erőteljesebben jellemzik a kistérség általános iskoláit, emellett a szülők és az iskola kapcsolatát jellemző beállítódások szerint sem tekinthető kedvezőnek a kistérség oktatási intézményeinek színvonala, a szülők gyermekeikkel kapcsolatos elvárásai alig térnek el az országosan jellemző képtől (egyedül a felsőfokú végzettség elérésének szándéka alacsonyabb valamivel itt, mint országosan)

13. tábla: Mit gondol, gyermeke milyen iskolai végzettséghez juthat majd? (%)

	országos	kistérség
legfeljebb 8 osztály	1,7	3,1
szakiskola	14,1	14,7
szakközépiskola	21,1	21,2
gimnázium	12,5	16,5
felsőfok	50,6	44,6
összesen	100,0	100,0

7. A gyermekek szükségleteinek kielégítettsége

Az anyagi helyzete csak általánosságban határozza meg, hogy a család mennyire képes a gyermekek számára fontos szükségletek biztosítására. A szülők háztartási gazdálkodáson belüli preferenciái azonban – a források szűkössége mellett – bizonyos szükségletek kielégítését fontosabbnak, másokat halaszthatónak vagy kevésbé fontosnak ítélnék meg.

14. tábla: *Kielégítetlen gyermek-szükségletek aránya a kistérségben (%)*

Biológiai alapszükségletek (táplálkozás, ruházat)

Hétfvégén napi három étkezés	1,1
Hétköznap napi három étkezés	1,2
Ünneplő ruha	1,2
Meleg téli felsőruha	1,5
Két pár megfelelő cipő	4,1

Szocializációs alapszükségletek

Kültéri játékok	6,7
Beltéri játékok	6,7
Megfelelő hely tanulásra	7,4
Külön fekhely	7,6
Életkoruknak megfelelő könyv	7,6

Minőségi táplálkozás és iskoláztatás

Kétnaponta egyszer hús	8,1
Minden, az iskola által elvárt felszerelés	8,4
Különleges események megünneplése	10,4
Naponta friss zöldség/gyümölcs	14,2
Íróasztal	16,7

Társas kapcsolatok

Fizetős iskolai kirándulásokon való részvétel	26,1
Rendszeres sportolási lehetőség	26,6
Baráti körük rendszeres meghívása	32,7

„Luxus” szükségletek

Szótár	28,7
Zsebpénz	46,0
Évente legalább egy hét üdülés	72,9
Fizetett különóra	82,5

A gyermekek biológiai alapszükségleteit (táplálkozás, ruházkodás) a családok 98-99%-a képes biztosítani, ennek színvonala azonban – szűkös források mellett – meglehetősen alacsony szintű is lehet. A gyermekek táplálkozásának biztosítása (amelyben a kedvezményes illetve ingyenes óvodai, iskolai étkezés szerepe igen lényeges) elsősorban a hús-, zöldség- és

gyümölcsfogyasztás esetében okoz nagyobb nehézséget a családoknak (a gyerekek 8-14%-ánál hiányzik).

A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges szocializációs szükségletek a táplálkozás mögé sorolódnak: játékot, könyveket a családok 6-8%-a nem képes biztosítani gyermekei számára. Az iskolai sikerességhez szükséges tényezők ennél is kisebb arányban állnak a gyerekek rendelkezésére.

A társadalmi inklúzió szempontjából fontos szükségletek kielégítése ennél is hátrébb sorolódik a szükséglet kielégítés rangsorában: az iskolai kirándulások, sportolási lehetőségek elérhetősége már a gyerekek negyedénél nem biztosított, a különóra és a nyaralás pedig már luxus szükségletnek számít, ezt a családok többsége (70-80%-a) nem képes gyermekei számára biztosítani.

Mellékletek

1.sz. melléklet: Az adatfelvétel kérdőívei

--	--	--	--	--

HÁZTARTÁS sorszáma

--	--

válaszó
személy
sorszáma

EBBEN A HÁZTARTÁSBAN HÁNY DARAB GYERMEKKÉRDŐÍV KÉSZÜLT EL?

--

Családok

Háztartás kérdőív

2011.

A válaszadás önkéntes!

Település neve:

--	--

Kijelentem, hogy az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat csak a kutatásban illetékes személynek adom át.

Kérdező aláírása:

Kérdés kezdete:

2011. hónap nap óra perctől

Összesen Önnel együtt hányan élnek Önök a családban (egy háztartásban)?

..... fő

1. Kérem sorolja fel a háztartás tagjait! Kezdjük Önnel a sort!

<p>CSALÁDI ÁLLAPOT KÓDJAI: NŐTLEN/HAJADON 01 – nőtlen, hajadon, nincs élettársa 02 – nőtlen, hajadon, élettárssal él HÁZAS 03 – házasság, házastárssal él 04 – házasság, élettárssal él 05 – házasság, de külön élnek, nincs élettársa ELVÁLT 06 – elvált, nincs élettársa 07 – elvált, élettárssal él ÖZVEGY 08 – özvegy, nincs élettársa 09 – özvegy, élettárssal él 99 – NT</p>	<p>LEGMAGASABB BEFEJEZETT ISKOLAI VÉGZETTSÉG KÓDJAI: 0 - általános iskolás korú, vagy még nem iskolás korú 1 - kevesebb, mint 8 általános 2 - 8 általános 3 - szakmunkásképző; szakképzés 4 - érettségi 5 - diploma 9 - NT</p>	<p>DOLGOZIK-E/DOLGOZOTT-E KÓDJAI: HA NYUGDÍJ MELLETT DOLGOZIK, DOLGOZÓNAK JELÖLD! A FŐMUNKÁJÁRA VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON! FŐMUNKA: AMIT A KÉRDEZETT ANNAK TEKINT. HA BIZONYTALAN: AHOL A LEGTÖBB IDŐT TÖLTI 00 – még nem iskolás korú 01 – alkalmazott 02 – vállalkozó, önálló, saját vállalkozásában alkalmazott 03 – alkalmi munkát végez 04 – közmunkás 05 – munkanélküli (segélyezett) 06 – munkanélküli ellátás nélkül 07 – nyugdíjas (öregségi, özvegyi, stb) 08 – rokkantnyugdíjas 09 – fogyatékkal élő, tartósan beteg, nem dolgozik 10 – gyermekgondozási szabadságon, gyeden, gyesen, gyeten van („főállású anya” is) 11 – háztartásbeli, családját látja el 12 – tanuló, továbbképzésen, átképzésen vesz részt 13 – ápolási díjon van 14 – egyéb okból nem dolgozik 99 – NT</p>
---	--	---

Sor-száma	Keresztneve	Neme		Születési éve NÉGY SZÁM-JEGGYEL!	Családi állapota KÓD	Iskolai végzettsége KÓD	Jelenleg dolgozik-e? KÓD	Dolgozott-e az elmúlt évben? KÓD
		férfi	nő					
1.		1	2	19				
2.		1	2					
3.		1	2					
4.		1	2					
5.		1	2					
6.		1	2					
7.		1	2					
8.		1	2					
9.		1	2					

HÁZTARTÁS TÁBLA FOLYTATÁSA

JÁR-E KÓDJAI:	A HÁZTARTÁSFŐ KIVÁLASZTÁSA:	CSALÁDI ÁLLÁS KÓDJAI:
00 – nem jár 01 – bölcsőde 02 – óvoda 03 – általános iskola 04 – szakk munkásképző 05 – szakközépiskola 06 – gimnázium 07 – technikum 08 – főiskola 09 – egyetem 10 – egyéb 99 – NEM TUDJA	<p>A háztartásfő a legidősebb 18-62 év közötti (1993-1949 között született) férfi.</p> <p>Ha ilyen tagja nincs a háztartásnak:</p> <p>a legidősebb 18-62 év közötti (1993-1949 között született) nő</p> <p>Ha ilyen tagja sincs a háztartásnak:</p> <p>a legidősebb 62 év feletti (1949 előtt született) férfi</p> <p>Ha ilyen tagja sincs a háztartásnak:</p> <p>a legidősebb 62 év feletti (1949 előtt született) nő</p>	01 – háztartásfő 02 – házastársa 03 – élettársa 04 – gyermeke 05 – szülője 06 – anyósa-apósa 07 – unokája 08 – nagyszülője 09 – testvére 10 – menyé – veje 11 – egyéb rokona 12 – nem rokona

Sor- száma	HA DOLGOZIK: Mi a <u>jelenlegi</u> foglalkozása? HA NEM DOLGOZIK: Mi volt a <u>legutolsó</u> foglalkozása? FEOR ÍRD LE! SOSEM DOLGOZOTT = 88	Jár-e valamilyen iskolai rendszerű, végzettséget adó képzésre (nem tanfolyam)? Jár-e bölcsődébe, vagy óvodába? KÓD	Háztartásfőhöz viszonyított családi állása KÓD
1.	<input type="text"/>		
2.	<input type="text"/>		
3.	<input type="text"/>		
4.	<input type="text"/>		
5.	<input type="text"/>		
6.	<input type="text"/>		
7.	<input type="text"/>		
8.	<input type="text"/>		
9.	<input type="text"/>		

2. Kérem becsülje meg: mennyi a háztartás jelenlegi havi nettó jövedelme?

..... Ft/hó

2.a. (ha nem tudja, ill. nincs válasz)

És azt megmondaná-e, hogy a következő kategóriák közül, melyikbe tartozik?

1 – 50 ezer Ft, vagy kevesebb	2 – 51 - 100 ezer Ft
3 – 101 - 150 ezer Ft	4 – 151 - 200 ezer Ft
5 – 201 - 250 ezer Ft	6 – 251 - 300 ezer Ft
7 – 300 ezer Ft felett	9 – NT

3. Most különböző jövedelemforrásokat sorolunk fel. Kérem, válassza ki közülük azokat, amelyekből az elmúlt hónapban a család tagjainak jövedelme származott. Hány forint jövedelmük származott ebből?

	Hány forint jövedelmük származott ebből?	NT
a. főállásból származó rendszeres munkabér, fizetés	Ft	99
b. mellékfoglalkozásból, másodállásból származó jövedelem	Ft	99
c. vállalkozásból, üzleti tevékenységből származó jövedelem	Ft	99
d. alkalmi munkából származó jövedelem	Ft	99
e. közfoglalkoztatásból származó jövedelem	Ft	99
f. mezőgazdasági termelésből származó jövedelem	Ft	99
g. egyéb munkából származó jövedelem, éspedig	Ft	99
h. nyugdíj (bármilyen, árvaellátás is)	Ft	99
i. GYES, GYED, GYET	Ft	99
j. ápolási díj	Ft	99
k. családi pótlék	Ft	99
l. álláskeresési (munkanélküli) járadék	Ft	99
m. táppénz	Ft	99
n. bármilyen segély	Ft	99
o. családtól kapott anyagi támogatás	Ft	99
p. tartásdíj	Ft	99
q. bármilyen más segítő szervezettől, egyéntől kapott anyagi támogatás	Ft	99
r. egyéb, nem munkából származó jövedelem, éspedig	Ft	99

4. Van Önöknek...	HA NINCS: Mi ennek az oka				NT
	van	nincs	nem engedhetik meg maguknak	egyéb okból nincs	
a. automata mosógépük?	1	0	2	3	9
b. színes televíziójuk?	1	0	2	3	9
c. vezetékes telefonjuk?	1	0	2	3	9
d. mobiltelefonjuk?	1	0	2	3	9
e. személyautójuk?	1	0	2	3	9

5. Előfordult-e az elmúlt 1 évben, hogy nem jutott elég pénzük...

	Nem jutott	Jutott	Nem költenek ilyesmire	NT
a. ennivalóra	1	2	0	9
b. rezsire	1	2	0	9
c. a lakás megfelelő fűtésére	1	2	0	9
d. gyógyszerek kiváltására	1	2	0	9
e. orvosi ellátásra	1	2	0	9
f. gyermekek iskolai, óvodai költségeire	1	2	0	9
g. szükséges közlekedésre	1	2	0	9
h. társasággal, családdal való együttlétre, szórakozásra	1	2	0	9

6. Megengedhetik-e maguknak, hogy évente legalább egy hétre elmenjenek nyaralni, amiért fizetniük kell?

- 1 – megengedhetik maguknak
- 2 – megengedhetik maguknak, de nem teszik
- 3 – nem engedhetik meg maguknak?
- 9 – NT

7. Előfordult-e az elmúlt 12 hónapban, hogy hónap végére elfogyott a pénzük?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 9 – NT

8. Van Önöknek megtakarított pénzük?

- 1 – van
- 2 – nincs
- 9 – NT

(Ha van) Mit gondol, ha nem lenne semmilyen bevételük, hány hónapra lenne ez elég a megélhetésükhöz?

..... hónapra

9. Hogy érzi, Önök anyagilag...

- 1 – gondok nélkül élnek,
- 2 – beosztással jól kijönnek,
- 3 – éppen hogy kijönnek a havi jövedelmükből,
- 4 – hónapról-hónapra anyagi gondjaik vannak, vagy
- 5 – nélkülözések között élnek?
- 9 – NT

10. Mostanában sokat beszélnek nálunk a szegénységről. Ön mit mondana: jelenleg Önök...

- 1 – teljes mértékben szegények,
- 2 – bizonyos értelemben szegények, vagy
- 3 – nem szegények?

9 – NT

11. És 3 évvel ezelőtt Önök...

- 1 – teljes mértékben szegények,
- 2 – bizonyos értelemben szegények voltak, vagy
- 3 – nem voltak szegények?

9 – NT

12. Mit gondol, hogyan fog alakulni a helyzetük a következő évben?

- 1 – javulni fog,
 - 2 – nem változik, vagy
 - 3 – romlani fog?
- 9 – NT

13. Most egy kicsit részletesebben szeretném kérdezni a szociális támogatásokról. Felolvasok néhányat és arra kérem, hogy mondja meg mindegyikről, hogy hallott-e már róla.
 HA IGEN: Az elmúlt 12 hónapban kérték-e, igényelték-e ezt a támogatási formát?
 HA IGEN: És megkapták-e ezt a támogatást?

	igényelték-e az elmúlt 12 hónapban?		Megkapták-e ezt a támogatást?	
	igen	nem	igen	nem
a. munkanélküli (álláskeresési) járadék	1	2	1	2
b. rendszeres szociális segély	1	2	1	2
c. bérpótló juttatás, (korábban rendelkezésre állási támogatás)	1	2	1	2
d. időskorúak járadéka	1	2	1	2
e. rendszeres gyermekvédelmi támogatás	1	2	1	2
f. ápolási díj	1	2	1	2
g. fogyatékosági támogatás	1	2	1	2
h. lakásfenntartási támogatás	1	2	1	2
i. gáz ártámogatás	1	2	1	2
j. rendkívüli segély	1	2	1	2
k. más rendszeres segély:	1	2	1	2

Részesült-e az elmúlt 12 hónapban valaki a családtagok közül a következő természetbeni ellátásokból vagy személyes szolgáltatásokból?

	Igen	Nem	NT
a. közgyógyellátás	1	2	9
b. szociális étkeztetés	1	2	9
c. családsegítés, gondozás családsegítőtől vagy gyermekjóléti szolgálatától	1	2	9
d. élelmiszer, tüzelő juttatás	1	2	9
e. fogyatékosokat támogató szolgálat, fogyatékosok nappali intézménye	1	2	9
f. adósságkezelési szolgáltatás	1	2	9
g. tankönyv, gyermekintézmény térítési díja	1	2	9

14. Milyen jogcímen laknak ebben a lakásban?

- 1 – tulajdonos (ill. rokona)
- 2 – bérlik a lakást az önkormányzattól
- 3 – magánszemélytől bérlik a lakást
- 8 – egyéb (szíveségi lakó szolgálati lakásban lakó stb.)
- 9 – NT

15. Mekkora az Önök lakásának alapterülete? m²

16. A lakásban

a. Hány szoba van?	Db
b. Van-e konyha van?	1- igen 2-nem
c. Van-e fürdőszoba?	1- igen 2-nem
d. Van-e WC?	1- igen 2-nem

17. Milyen a lakás, ház vízellátása?

0 – nincs vezetékves víz 17.a. Milyen messziről hordják a vizet? Hány méterről?

..... méterről 99 – NT

- 1 – hálózati vízvezetékes
- 2 – házi vízvezetékéből
- 9 – NT

18. Jellemző-e az alábbi problémák bármelyike a lakásra, amelyben laknak?

	Igen	Nem	NT
a. Beázik a tető	1	2	9
b. Nedves a padlózat, a falak	1	2	9
c. Korhad az ablakkeret, a padlózat	1	2	9
d. Nincs elég fény, a lakás túl sötét	1	2	9
e. Zajosak a szomszédok vagy nagy zaj szűrődik be az utcáról	1	2	9
f. Bűnözés, erőszak, vandalizmus a környéken	1	2	9

19. Mennyi a villanszámla **egy átlagos hónapban**? (ami nincs – 0)

- villany Ft /hó
- víz és csatorna (figyelem, kéthavonta szokták számlázni) Ft /hó
- gáz (palackos is) Ft /hó
- a lakáshitel-törlesztés /vagy bérleti díj /vagy közös költség Ft /hó
- fűtés (ha fűtési szezonra tudja, akkor egy óra kell átszámítani) Ft /hó
- személyszállítási díj Ft /hó
- egyéb ((pl. telefon, tv, lakásbiztosítás stb.) Ft /hó

20. Sokan vannak ma Magyarországon, akiknek valamilyen tartozásuk, kifizetési hátralékuk van. A következők közül van-e Önöknek valamilyen kifizetési hátralékuk vagy adósságuk?

	van hátralékuk	Nincs hátralékuk	Nincs ilyen költségük	NT
a. lakbér, albérleti díj, közös költség elmaradásuk	1	2	0	9
b. lakáshitel, áruhitel esetében törlesztőrészlet elmaradásuk	1	2	0	9
c. gázszámla elmaradásuk	1	2	0	9
d. áram(villany)számla elmaradásuk	1	2	0	9
e. víz-, csatornaszámla elmaradásuk	1	2	0	9
f. egyéb rezsiköltség (pl. telefon, tv, lakásbiztosítás,) elmaradásuk	1	2	0	9
g. bolti tartozásuk	1	2	0	9
h. tartozás családnak / barátoknak / ismerősnek	1	2	0	9
i. egyéb, éspedig	1	2	0	9

21. Kérem, próbálja összeszámolni, hogy mindent egybevetve, hány forint kifizetési elmaradásuk, tartozásuk van?

..... Ft 9 – NT

22. Előfordult-e az utolsó 3 évben, hogy kikapcsolták Önöknél...
 HA IGEN: És most mi a helyzet: ki van kapcsolva ...

				HA IGEN: És most mi a helyzet: jelenleg ki van kapcsolva?		
	igen	nem	nincs bevezetve	igen	nem	
a. A villanyáramot?	1	2	0	1	2	
b. A vizet?	1	2	0	1	2	
c. a gázt	1	2	0	1	2	

23. Fenyeget-e annak veszélye, hogy elvesztik a jelenlegi lakásukat?

1 – igen 2 – nem 9 – NT

(Ha igen) Miért fenyegeti Önöket az, hogy elveszítik lakásukat?

.....

24 – 25. HA TULAJDONOSOK

24. Mennyit ér ez a lakás / ház?

..... Ft-ot

9 – NT

25. Mennyiért tudnák eladni ezt a lakást?

..... Ft-ért

9 – NT

26. Hallott-e arról, hogy a gyerek 50 óra igazolatlan iskolai hiányzása után a családi pótlékot természetben fizetik a családnak?

HA IGEN: Egyetért ezzel?

HA IGEN: Érintette-e ez az Önök családját?

	igen		nem		HA IGEN: Egyetért ezzel?		HA IGEN: Érintette-e ez az Önök családját?	
	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem
50 óra igazolatlan iskolai hiányzása után a családi pótlékot természetben fizetik	1	2	1	2	1	2	1	2
segélyt, közmunkát csak az kaphat, akinek rendezett az udvara, lakása	1	2	1	2	1	2	1	2
a család a gyermekek után adókedvezményt kap	1	2	1	2	1	2	1	2
a tankötelezettség életkorát 16 évre csökkentik	1	2	1	2	1	2	1	2
a rokkant nyugdíjasok jogosultságát felülvizsgálják	1	2	1	2	1	2	1	2

27. Van-e a családban olyan személy aki romának/cigánynak vallja magát?

1 – van

2 – nincs

9 – NT

28. Származott-e ebből valamilyen hátrányuk?

1 – igen

28.a. Milyen hátrányuk származott ebből?

.....

99 – NT

2 – nem

9 – NT

KÖSZÖNJÜK, HOGY VÁLASZAIVAL SEGÍTETTE MUNKÁNKAT!

A KÉRDEZÉS VÉGE: óra perc

--	--	--	--	--

HÁZTARTÁS sorszáma

--	--

Gyermek sorszáma
a háztartástáblából

Családok

Gyermek kérdőív

2011.

A válaszadás önkéntes!

Település neve:

--	--

Kijelentem, hogy az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat csak a kutatásban illetékes személynek adom át.

Kérdező aláírása:

0-2 ÉVES GYERMEK (NEM ÓVODÁS) —————> 24 - RE

1 - 5. 3-17 ÉVES GYEREKEKRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

29. Hány éves korától jár(t) ez a gyermek óvodába?

..... éves korától

0 – nem járt óvodába —————> 6 - RA

30. Hány éves koráig jár(t) ez a gyermek óvodába?

..... éves koráig

9 – jelenleg is óvadás

31. Felvették-e akkor az óvodába, amikor kérte?

1 – igen 2 – nem 0 – nem kérte 9 – NT

32. Ön elégedett(volt)-az óvodával?

	Igen	Nem	NT
s. Jók-e a pedagógusok?	1	2	9
t. Megfelelő-e a gyerekközösség?	1	2	9
u. Megfelelően fejlődik-e ott a gyerek?	1	2	9

33. Részesül(t)-e a gyermek valamilyen külön fejlesztésben?

1 – igen, éspedig.....

2 – nem

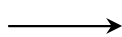
9 – NT

6 - 18. 5-17 ÉVES GYEREKEKRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

34. Hány éves korában kezdte el az általános iskolát?

..... éves korában

0 – még nem iskolás

18 - RA

35. HA 7 ÉVESEN VAGY KÉSŐBB!

Mi volt ennek az oka?

1 – év-vesztes

2 – szülő kérése

3 – iskolaéretlen volt

4 – beteg volt

5 – egyéb ok, éspedig

9 – NT

TÖBB VÁLASZ LEHET!

36. Hányadik osztályba jár?

..... osztályba

9 – NT

37. Milyen tantervű osztályba jár?

1 – normál osztály/csoport

2 – gyógypedagógiai osztály/csoport

3 – tagozatos osztály/csoport, éspedig:

9 – NT

38. Jár-e jelenleg napközibe?

1 – igen

2 – nem

9 – NT

39. Étkezik-e az iskolában iskolai étkeztetés keretében....

	Igen	Nem	NT
i. iskolaévben	1	2	9
j. nyáron	1	2	9

Ha nyáron nem az iskolában étkezik, kapnak-e segítséget a gyermek étkeztetéséhez?

1 – igen:

2 – nem

9 – NT

40. HA ÉTKEZIK AZ ISKOLÁBAN

Az iskolai étkezéséért...

1 – a teljes összeget,

2 – az összeg egy részét, vagy

3 – semmit nem fizetnek?

9 – NT

41. Elégedett (volt)-e Ön az általános iskolával?

	Igen	Nem	NT
l. Jók-e a pedagógusok?	1	2	9
m. Megfelelő-e a gyerekközösség?	1	2	9
n. Megfelelően fejlődik-e ott a gyerekek?	1	2	9

42. Valamilyen probléma miatt most vagy régebben járt-e kisegítő, felzárkóztató osztályba?

1 – igen 2 – nem 9 – NT

43. Volt-e magántanuló, eltanácsolták-e valamelyik iskolából?

1 – igen 2 – nem 9 – NT

44. Ismételt-e évet az általános iskolában?

1 – igen → 16.a. Hányszor??

..... alkalommal
9 – NT

2 – nem
9 – NT

45. Mennyi volt a gyermek utolsó tanulmányi átlageredménye (az általános iskolában)?

..... ;

46. Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? A gyermeke jelenlegi óvodájában, iskolájában...

	Nem ért egyet	Egyet is ért meg nem is	Egyetért	NT
h. a szülők számíthatnak a pedagógusok tanácsaira	1	2	3	9
i. sok az erőszakos, verekedő gyerek	1	2	3	9
j. előfordul drogprobléma, alkoholizmus a gyerekek között	1	2	3	9
k. jó, ha a cigány és nem cigány gyerekek egy osztályba járnak	1	2	3	9
l. problémát jelent, hogy a cigánygyerekek száma jobban nő, mint a többieké	1	2	3	9

19 - 23. 3 -17 ÉVES GYEREKEKRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

47. Ön fontosnak tartja-e, hogy a gyerek használjon számítógépet?

1 – igen 2 – nem 9 – NT

48. Szokott-e a gyermeke számítógépet használni?

1 – igen 2 – nem → 24 - RE ← 9 – NT

49. Hol szokott számítógépet használni?

- 1 – az iskolában
- 2 – teleházban, közösségi helyeken
- 3 – barátoknál, rokonoknál
- 4 – otthon
- 9 – NT X –

TÖBB VÁLASZ LEHET!

50. Szokott-e a gyermeke internetet használni?

1 – igen 2 – nem → 24 - RE ← 9 – NT

51. Hol szokott internetet használni?

- 1 – az iskolában
- 2 – teleházban, közösségi helyeken
- 3 – barátoknál, rokonoknál
- 4 – otthon
- 9 – NT

TÖBB VÁLASZ LEHET!

24. - 28. 0 -17 ÉVES GYEREKEKRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

52. Gyermek számára biztosítottak-e az alábbiak?

	Igen	Nem	NT
j. Hétköznap napi három étkezés (óvodai, iskolai étkezéssel együtt)?	1	2	9
k. Hétvégén napi három étkezés?	1	2	9
l. Kétnaponta egyszer hús, húskészítmény, hal fogyasztása	1	2	9
m. Naponta friss zöldség és gyümölcs fogyasztása	1	2	9
n. Két pár megfelelő cipő (beleértve 1 pár minden időben használható cipőt)	1	2	9
o. Ünneplő ruha	1	2	9
p. Meleg téli felsőruha	1	2	9
q. Külön fekhely	1	2	9
r. Életkoruknak megfelelő könyv	1	2	9
s. Kültéri játékok (kerékpár, görkorcsolya, roller stb.)	1	2	9
t. Beltéri játékok (készségfejlesztő játékok, építő kockák, társasjátékok, számítógépes játékok)	1	2	9
u. Különleges események megünneplése (születésnap, névnap, vallási ünnepek)	1	2	9
v. Baráti körök rendszeres meghívása közös játszásra és étkezésre	1	2	9
w. Fizetős iskolai kirándulásokon és programokon való részvétel	1	2	9
x. Évente legalább egy hét üdülés, nyaralás	1	2	9
y. Megfelelő hely tanulásra, házi feladat elkészítésére	1	2	9
z. Íróasztal	1	2	9
aa. Minden, az iskola által elvárt felszerelés	1	2	9
bb. Szótár	1	2	9
cc. Rendszeres sportolási lehetőség (tanórán kívül)	1	2	9
dd. Fizetett különóra (nyelv, zene, fejlesztő foglalkozás, sport, stb.)	1	2	9
ee. Zsebpénz	1	2	9

53. Előfordult-e olyan probléma a gyerekekkel, amikor szükség lett volna valamilyen szakember segítségére?

1 – igen 2 – nem → ← 9 – NT

54. Felkeresett valamilyen szakembert?

1 – igen 2 – nem → ← 9 – NT

55. Milyen szakembert keresett fel?

TÖBB VÁLASZ LEHET!

01 – védőnő	08 – iskola igazgatója
14 – orvos	09 – gyerek óvónője, pedagógusa
02 – gyerekorvos	10 – gyámhivatal, szociális iroda munkatársa
03 – gyermekjóléti szolgálat családgondozója	11 – lelkész, pap
04 – családsegítő szolgálat munkatársa	12 – valamilyen civil szervezet, alapítvány, egyesület
05 – pszichológus	13 – egyéb, éspedig:
06 – gyógypedagógus (pl. nevelési tanácsadóból, fejlesztő központtól)	
07 – logopédus	

Elégedett volt a segítségnyújtással?

.....
.....

56. Talán korai még erről beszélni, mégis mit gondol, gyermeke milyen iskolai végzettséghez juthat majd?

- 1 – legfeljebb 8 osztály
 - 2 – szakiskola
 - 3 – szakközépiskola
 - 4 – gimnázium
 - 5 – felsőfok

- 9 – NT

KÖSZÖNJÜK, HOGY VÁLASZAIVAL SEGÍTETTE MUNKÁNKAT!

2. sz. melléklet. A legfontosabb adatok összehasonlító alapsorai

	országos	bátony- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi
gyerek korcsoport (4 évenként 1-16 év)					
1-4 év	23,4	16,5	19,7	25,5	22,1
5-8 év	25,0	22,5	23,9	27,5	25,8
9-12 év	24,5	30,9	27,6	25,2	23,6
13-16 év	27,2	30,0	28,8	21,8	28,5
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1742	812	913	848	980
gyerek korcsoport					
0-2 év	14,4	9,5	9,3	13,1	11,6
3-5 év	15,5	13,2	17,0	19,3	15,0
6-9 év	23,0	21,2	21,2	23,9	22,2
10-13 év	21,8	29,5	26,9	21,8	22,7
14-17 év	25,3	26,6	25,6	21,9	28,6
összesen	100,0	100	100	100	100
n =	1938	876	981	946	1081
roma gyerekek aránya korcsoportonként					
0-2 év	14,3	45,8	28,9	47,5	61,3
3-5 év	14,3	50,9	32,7	54,1	60,5
6-9 év	18,6	53,3	28,6	43,8	57,7
10-13 év	18,0	42,7	28,2	52,5	59,4
14-17 év	12,9	42,4	22,2	49,0	50,0
együtt	15,8	46,3	27,6	49,3	56,7
18 évnél idősebbek családi állapota					
Nőtlen, hajadon	13,4	18,1	18,4	15,8	18,8
Élettárssal él	14,0	20,0	10,1	18,1	20,6
Házassal, háztartással él	63,8	52,1	62,7	55,0	52,9
Elvált, külön élő	5,8	6,7	5,0	6,5	4,5
Özvegy, nincs élettársa	2,9	3,1	3,7	4,5	3,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	2386				
a háztartás gyerekszám					
1 gyerekes	49,3	53,0	43,1	49,0	40,4
2 gyerekes	33,7	29,9	31,9	29,6	30,3
3 és több gyerekes	17,0	17,1	25,0	21,4	29,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1078	498	501	504	508

	országos	bátony- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi
a háztartás lakóhelye					
Budapest	15,4				
Város	48,5	57,2	32,3	45,8	52,2
Község	36,1	42,8	67,7	54,2	47,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1079	498	501	504	508
a háztartásfő iskolázottsága					
0-7 osztály	2,6	4,7	3,4	3,0	5,3
8 általános	12,6	30,7	29,8	31,9	37,2
szakma	37,8	44,2	47,4	49,6	39,4
érettségi	31,0	17,4	15,2	8,0	11,3
felsőfok	15,8	3,1	4,3	7,6	6,7
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1079	498	501	504	508
az aktív korúak (15-64 évesek) gazdasági aktivitása					
aktív	51,9	40,1	44,1	40,6	37,3
munkanélküli	10,1	20,1	10,7	13,3	17,5
gyes	12,2	12,1	11,7	16,0	12,3
nyugdíj	4,4	5,4	6,4	7,5	5,8
eltartott	21,4	22,3	27,1	22,6	27,2
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	2615	1308	1443	1358	1529
munkanélküliségi ráta	16,3	33,4	19,5	24,7	31,9
foglalkoztatottsági ráta	51,9	40,1	44,1	40,6	37,3
foglalkoztatottak száma a háztartásban					
foglalkoztatott nélküli	17,9	38,2	31,6	31,2	36,4
1 foglalkoztatott	44,0	32,4	37,4	46,0	31,1
2 vagy több foglalkoztatott	38,1	29,4	30,4	22,8	32,5
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1079	497	500	504	508
egy háztartásra jutó átlagos havi bevétel az országos átlag százalékában					
munkajövedelem	100	72	78	76	70
transzfer jövedelem	100	106	110	127	120
összjövedelem	100	82	88	90	84
n =	987	480	496	480	486

	országos	bátöny- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi
szegénységi ráta a gyermekes családokban					
medián 60%-a alatt (OECD1)	27,6	55,3	52,3	48,2	62,6
medián 60%-a alatt (OECD2)	20,8	49,7	45,0	41,0	58,1
szegénységi ráta a 0-17 évesek között					
medián 60%-a alatt (OECD1)	30,4	60,9	60,1	50,8	69,6
medián 60%-a alatt (OECD2)	21,9	54,2	51,9	42,9	64,4
szubjektív szegénység - jelenleg					
Teljes mértékben szegények	13,7	26,4	14,9	14,7	18,5
Bizonyos értelemben szegények	52,0	56,9	63,0	61,2	58,4
Nem szegények	34,3	16,7	22,1	24,1	23,1
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1064	485	497	502	503
szubjektív szegénység - 3 évvel ezelőtt					
Teljes mértékben szegények	6,7	13,6	4,9	11,1	10,6
Bizonyos értelemben szegények	37,9	45,1	47,3	46,4	49,0
Nem szegények	55,4	41,4	47,7	42,5	40,4
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1070	486	486	504	498
hogyan fog alakulni a helyzetük a következő évben?					
Javulni fog	17,4	19,5	19,8	29,2	19,0
Nem változik	43,4	24,2	26,2	36,1	19,0
Romlani fog	39,2	56,3	54,0	34,7	62,0
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n =	1001	451	454	490	463
Kielégítetlen szükségletek nem jutott elég pénz...					
...ennivalóra	12,1	40,4	30,3	25,2	37,3
...rezsire	27,7	49,8	39,5	38,9	47,4
...fűtésre	n.a.	33,6	24,7	21,8	31,0
...gyógyszerek kiváltására	13,3	29,2	25,6	13,8	27,8
...orvosi kezelésre	7,6	16,1	15,5	6,5	20,0
...iskolai óvodai költségekre	8,0	15,1	14,5	6,8	16,4
...közlekedésre	10,9	21,1	18,2	11,5	29,2
...szórakozásra	26,8	54,8	34,3	33,3	46,2
hó végén pénzzavar	33,4	86,2	82,5	82,3	79,6
nem jut pénz nyaralásra	68,6	78,6	84,3	71,6	82,1
nincs megtakarított pénzüik	78,8	88,2	84,2	74,9	84,2

	országos	bátöny- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi	
Elmaradásuk, hátralékuk van						
...lakbér, közös költségben	7,5	8,7	1,4	1,4	1,2	
...gázszámlában	9,4	13,9	12,3	2,8	14,6	
...villanyszámlában	14,7	27,8	24,3	26,0	28,7	
...víz-, csatornaszámlában	9,1	27,0	17,9	17,1	14,0	
...egyéb rezsiköltségben	4,6	13,9	6,4	9,9	8,1	
...lakáshitel, áruhitel törlesztésében	9,3		14,9	12,9	14,3	17,0
bolti tartozásuk van	4,8	11,9	6,0	8,7	4,1	
tartozás családnak, ismerősnek	9,9	20,6	12,2	15,5	16,8	
egyéb adósságuk van	0,7	7,7	3,2	10,1	5,5	
Az elmúlt 3 évben kikapcsolták						
... a villanyt	4,9	13,6	10,4	8,7	17,8	
... a vizet	2,2	7,4	4,2	4,6	9,7	
... a gázt	1,7	4,8	5,0	2,0	9,7	
Fenyeget-e annak veszélye, hogy elvesztik a jelenlegi lakásukat?						
Igen	6,6	22,9	15,9	14,9	15,2	
Nem	93,4	77,1	84,1	85,1	84,8	
A lakások jellemzői						
bérlakás	7,4	6,0	2,0	5,4	2,2	
zsúfolt lakás (>2 fő/szoba)	12,3	19,4	18,2	17,1	21,7	
nincs vezetékes víz	2,8	10,6	3,8	3,4	9,1	
nincs WC	3,0	9,8	4,4	13,9	11,2	
nincs fürdőszoba	3,2	9,1	4,0	7,3	10,1	
szubstandard lakások aránya	11,7	17,1	8,2	16,6	16,2	
Hány éves korától jár(t) a gyermek óvodába?						
3-17 évesek						
nem jár	2,4	3,0	4,5	7,5	5,8	
2-3 éves	79,2	79,9	71,8	70,0	68,9	
4 éves	12,9	12,9	17,9	16,1	14,5	
5 éves	4,3	3,6	4,6	5,8	9,6	
6-7 éves	1,2	0,6	1,2	0,5	1,2	
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Hány éves korában kezdte el az általános iskolát?						
6 évesen	42,7	38,6	37,6	41,2	37,1	
7 évesen	56,3	56,6	58,5	56,1	59,7	
később	1,0	4,8	3,9	2,6	3,2	
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

	országos	bátony- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi
Késői iskolakezdés oka					
év-vesztes		74,9	62,6	71,0	66,7
szülő kérése		9,8	16,0	18,7	14,2
iskolaéretlen	6,4	7,8	9,8	5,7	9,6
beteg	2,2	3,1	3,7	0,7	2,8
egyéb		4,5	8,0	3,9	6,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Járt-e kisegítő, felzárkóztató osztályba?					
igen	3,6	3,6	6,4	4,7	7,3
nem	96,4	96,4	93,6	95,3	92,7
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Volt-e magántanuló, eltanácsolták-e valamelyik iskolából?					
igen	1,3	1,5	0,2	1,4	2,4
nem	98,7	98,5	99,8	98,6	97,6
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ismételt-e évet az általános iskolában?					
igen	5,1	13,5	8,3	10,1	13,2
nem	94,9	86,5	91,7	89,9	86,8
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Iskola - jók-e a pedagógusok?					
igen	92,6	83,2	84,3	88,1	88,7
nem	7,4	16,8	15,7	11,9	11,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A szülők számíthatnak a pedagógusok tanácsaira					
nem ért egyet	4,3	9,5	9,6	8,0	8,0
is/is	18,2	13,2	11,5	12,9	10,5
egyetért	77,5	77,3	78,9	79,1	81,5
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sok az erőszakos, verekedő gyerek					
nem ért egyet	48,6	30,8	30,3	32,0	40,3
is/is	29,8	8,4	18,2	11,6	10,3
egyetért	21,6	60,8	51,5	56,4	49,4
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Drogprobléma, alkoholizmus a gyerekek között					
nem ért egyet	82,8	60,2	80,9	60,5	88,4
is/is	10,0	4,4	5,4	5,8	1,8
egyetért	7,2	35,5	13,6	33,7	9,7
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

	országos	bátony- terenyi	bakta- lórántházi	sásdi	hevesi
Jó, ha a cigány és nem cigány gyerekek egy osztályba járnak					
nem ért egyet	11,2	12,3	22,2	8,2	23,3
is/is	19,3	17,9	21,4	15,6	14,3
egyetért	69,5	69,8	56,4	76,2	62,3
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Mit gondol, gyermeke milyen iskolai végzettséghez juthat majd?					
legfeljebb 8 osztály	1,7	3,1	5,1	3,1	7,7
szakiskola	14,1	14,7	19,7	14,7	18,1
szakközépiskola	21,1	21,2	26,1	21,2	26,4
gimnázium	12,5	16,5	11,8	16,5	7,7
felsőfok	50,6	44,6	37,3	44,6	40,2
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nem biztosított a gyermeknek:					
Hétköznap napi három étkezés	0,6	1,8	1,2	0,0	3,0
Hétvégén napi három étkezés	1,7	2,3	1,1	0,3	3,3
Kétnaponta egyszer hús	13,3	9,2	8,1	5,7	6,5
Naponta zöldség/gyümölcs	13,7	18,5	14,2	9,3	16,0
Két pár megfelelő cipő	4,9	14,7	4,1	3,7	12,9
Ünneplő ruha	4,8	5,7	1,2	2,2	6,7
Meleg téli felsőruha	1,0	4,3	1,5	2,2	3,8
Külön fekhely	2,7	13,0	7,6	4,5	10,6
Életkoruknak megfelelő könyv	5,9	14,0	7,6	8,8	19,7
Kültéri játékok	11,2	13,0	6,7	10,4	17,4
Beltéri játékok	7,2	10,3	6,7	4,9	11,7
Különleges események	6,7	11,9	10,4	3,3	13,3
Baráti körük meghívása	30,4	34,9	32,7	33,2	38,4
Fizetős iskolai kirándulások	28,4	33,7	26,1	29,0	30,4
Évente egy hét üdülés	55,8	72,0	72,9	58,0	69,6
Megfelelő hely tanulásra	13,3	11,8	7,4	18,0	12,1
Íróasztal	n.a.	23,4	16,7	26,6	27,7
Iskola által elvárt felszerelés	10,7	11,7	8,4	20,3	11,5
Szótár	n.a.	30,1	28,7	32,3	40,8
Sportolási lehetőség	39,1	28,6	26,6	36,0	46,1
Fizetett különóra	65,9	79,6	82,5	75,0	77,1
Zsebpénz	54,0	39,8	46,0	39,5	48,6